

**XI. INTERNATIONAL TURKIC CULTURE, ART and PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE SYMPOSIUM/ART
ACTIVITY "TURKEY-BELARUS RELATIONS"**

**Baranovichi
State
University**

**Germany
Institute of
World of Turks**

**Selcuk University
Turkish Handicrafts
Research and Application
Center**

**XI. ULUSLARARASI
TÜRK KÜLTÜRÜ, SANATI VE KÜLTÜREL
MİRASI KORUMA SEMPOZYUMU/SANAT
ETKİNLİKLERİ**

"TÜRKİYE BELARUS İLİŞKİLERİ"

**XI. INTERNATIONAL
TURKIC CULTURE, ART and
PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE
SYMPOSIUM/ART ACTIVITY
"TURKEY-BELARUS RELATIONS"**

Editörler:

Prof. Dr. Osman KUNDURACI-Ahmet AYTAÇ

22-27 Ekim 2017-Baranovichi/Belarus

**XI. INTERNATIONAL TURKIC CULTURE, ART and PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE SYMPOSIUM/ART
ACTIVITY "TURKEY-BELARUS RELATIONS"**

Tüm hakları saklıdır.

Copyright sahibinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının, elektronik, mekanik ya da fotokopi ile basımı, yayımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

Sayfa Tasarımı
Ahmet AYTAÇ

Kapak Tasarımı
Ahmet AYTAÇ

Dizgi ve Baskı
Anka Basım Yayın Ltd. Şti.

Basım Tarihi:
25.12.2017

ISBN:
978-975-448-224-9

- Kitapta Yer alan metinler, fotoğraf, resim, şekil ve çizimler, alıntı ile kaynakça sorumlulukları yazarlarına aittir.

**ALMAN KAYNAKLARINA GÖRE I. DÜNYA SAVAŞI'NDA ROMANYA CEHPESİ
VE ROMANYA'NIN STRATEJİK ÖNEMİ**

**(THE STRATEGIC IMPORTANCE OF ROMANIA HELLO AND ROMANIA IN THE
WORLD WAR BY GERMAN RESOURCES)**

Yüksel KAŞTAN*

ABSTRACT

In 1871, military and economic relations between Germany and the Ottoman State, which had completed its political unity, developed rapidly. Economic relations with the Ottoman Empire increased with the Austro-Hungarian Empire during this period, while economic and political relations with the other economies such as England and France started to decrease. In this process, the Allied Powers of the First World War, led by the Ottoman State Germany, enter into war.

Following the acquisition of sea and land battles on the front of the Dardanelles, Bulgaria entered the war alongside the Allied Powers. On 4 June 1916, the Russian army attacked Brossilov in the Austro-Hungarian army and took more than 100 000 prisoners. In response to this situation, Germany demands assistance from the Ottoman State in addition to its own units. The 19th and 20th Armies belonging to the 15th Army Corps are sent to Galicia. Romania, on the other hand, attacked Austro-Hungarian territories on August 27, including the Entente States on August 17, 1916, despite being neutral at the beginning of the war. The Alliance states immediately wage a war against Romania in this situation. The Ottoman Empire referred to the 15th, 16th, and 26th divisions of the 6th Army as fronts. The German and Ottoman forces took over Romania completely in January 1917.

The purpose of this study is to explore the strategic significance of the fronts of the Romanian Front, the struggles of the German and Turkish troops on the front, and the findings of the first world war. The research qualitative research method was carried out using the document analysis technique. German resources were used in the study.

Keywords: World War I, Romania, Germany, Ottoman State, front, importance.

GİRİŞ

Romanya cephesi 27 Ağustos'ta Romanya'nın Avusturya'ya saldırması ile başlar ve 7 Mayıs 1918 tarihinde İttifak Devletleri ile Romanya arasında imzalanan Bükreş Barış Anlaşması imzalanması arasında geçen muharebeleri içerir.

1877-1878 Osmanlı- Rus Harbi başında 16 Nisan 1877 tarihinde, Romanya Prensiği ve Rusya İmparatorluğu arasında Bükreş'te yapılan bir anlaşma ile Rusya'nın Romanya'nın birliğini gözetmesi şartıyla, Rus birliklerinin Romanya topraklarından geçmesine izin verilmiştir. 21 Mayıs 1877'de, Romanya Meclisi'nde, Mihail Kogălniceanu Romanya halkının isteğinin Romanya'nın bağımsızlığı olduğunu ilan eder. Bir gün sonra, Prens I. Carol tarafından bu karar imzalanır.

* Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü.

Ertesi gün, Romanya Hükümeti Osmanlı'ya yapılacak vergi ödemesini iptal eder (914.000 Rumen leyi) ve bu parayı kendi Savaş Bakanlığı'na aktarır. 1878 yılında yapılan Berlin Antlaşması ile Romanya bağımsız olur. Rusya 1821 yılında ele geçirdiği Besarabya'yı Romanya'ya vermez. 1881 yılında Romanya Krallığı kurulur. Alman Hohenzollern Hanedanından Prenses Karl Eitel Friedrich Zephyrinus Ludwig I. Carol adıyla kral olur. Romanya Krallığı 1913 yılında Bulgaristan'a karşı diğer Balkan ülkeleriyle birleşerek II. Balkan Savaşı'nda Dobruca'yı Bulgaristan'dan alır (Masefield, 1982:16-17).

Romanya 1883 yılında Üçlü İttifaka katılır. 1914 yılında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdının Saray Bosna'da bir Sırp milletçisi tarafından öldürülmesi sonrasında Avusturya Macaristan İmparatorluğu'nun Sırbistan'a savaş ilan ettiği zaman Romanya bu savaşta tarafsızlığını ilan eder. Çünkü 1883 yılındaki Üçlü İttifak savunma esasına dayanmaktadır. I.Dünya Savaşı devam ederken Romanya doğal olarak kendi çıkarlarını düşünerek en fazla hangi bloğun kendisine toprak vaadinde bulunacağı uygun zemini beklemeye başlar. Romanya'nın toprak isteklerinin başında, Avusturya'dan, ahalisini Romenlerin teşkil ettiği Transilvanya, Banat ve Bukovina ile Rusya'dan ise Besarabya bölgesi gelmektedir (Steiner,2005:94).

A.BÜKREŞ ANTLAŞMASI (17 AĞUSTOS 1916)

1915 yılından itibaren Romanya Rusya'nın baskısına uğramaya başlar. Rusya, Avusturya Macaristan İmparatorluğu'na karşı Balkanlarda daha üstün duruma geçmek için Romanya'yı kendi yanında savaşa sokmak ister. Çanakkale'nin Müttefikler tarafından açılması teşebbüsü sırasında bu baskı daha da ağırlaşır. Bununla beraber, Romen-Rus görüşmelerinde Romanya Rusya'nın taleplerine direnerek Çanakkale savaşlarının sonunu beklemeye karar verir. Çünkü Boğazlar açılacak olursa, Romanya, savaşa girmesi için gerekli silah ve cephaneyi Müttefiklerden daha kolaylıkla sağlayabilecektir.

Romanya'nın bu durumu 1916 Haziran ayına kadar sürer. Bu tarihte Rusya'nın Doğu Cephesinde taarruza geçmesi ve bütün Bukovina ile Galiçya'nın bir kısmını ele geçirmesi, Romanya'yı endişelendirir. Bu sırada Batı cephesinde de İtilaf Devletleri Somme cephesinde geniş bir taarruza başlarlar. Genel durum İtilaf Devletleri'nin lehine gelişmektedir. Bu sıralarda Fransa Romanya'nın kendi yanlarında savaşa girmesi için baskıya başlar. 1915 yılında Yarbay Christopher Thomson, Savaş Bakanı Herbert Kitchener'in girişimiyle İngiliz askeri ataşesi olarak Bükreş'e gönderilir. Ancak oraya vardığında hazırlıksız ve kötü silahlanmış bir Romanya'nın Avusturya, Macaristan, Bulgaristan ve Türkiye'ye Bulgaristan ve Türkiye'ye karşı üç cephedeki bir savaşa destek olmaktan çok bir yük olduğu sonucuna varır. Ancak bu görüş göz ardı edilir ve 13 Ağustos 1916'da Romanya ile askeri bir anlaşma imzalanır Thomson, İngiliz Askeri Misyonunun Başkanı olarak atanır (Webb, 2008:7).

Romanya'nın İtilaf Devletleri'ne eğilim göstermesi Merkezi Devletlerin gözünden kaçmaz. Fakat Romanya'ya taviz vermek hususunda umut verici davranacakları yerde, tehditlerle İtilaf Devletleri tarafına katılmaktan alıkoymaya çalışırlar. Avusturya'nın Bükreş'teki elçisi Romen Başbakanına "Ölmüş olduğu sanılan aslan, bir pençe darbesiyle Romanya'yı da ikinci bir Sırbistan yapabilir", derse de, bu tehdit Romanya'nın durumunu değiştirmez. Romanya, Rusya ve Fransa ile savaşa katılmanın şartları konusunda görüşmelere başlar. Bu

görüşmeler 17 Ağustos 1916 tarihinde Romanya ile İtilaf Devletleri arasında Bükreş Antlaşması ile sonuçlanır (Clark,1971: 134-135).

Askeri anlaşma Romanya'nın güneyden Avusturya Macaristan'a saldıracağı ve Rusya'nın Transilvanya'daki Romen ilerlemesini desteklemek için Avusturya cephesinde bir saldırı düzenleyecektir. Buna ek olarak Rusya Romanya'yı bir Bulgar saldırısından korumak için iki piyade bölüğünü ve bir süvari birliğini Dobruca'ya göndermek için söz verir. Fransa ve Büyük Britanya, Bulgaristan'ı savaştan çıkarmak için Saloniki cephesine bir saldırı planlar. Buna göre Transilvanya, Bukovina ve Banat Romanyaya verilecek ve bu toprakların ele geçirilmesinde İtilaf Devletleri kuvvetleri de Romanya'ya yardım edecektir. Yani Romanya bu toprakları Avusturya'dan kendi gücü ile alamayacağını görmüştür. Romanya Bükreş Antlaşması ile 28 Ağustos 1916'da İtilaf Devletleri lehine I. Dünya Savaşı'na girer (Torrey,1966: 183).

B. 1916 YILI ROMANYA İLE MERKEZİ GÜÇLER ARASINDAKİ MUHAREBELER

27 Ağustos 1916 tarihinde İtilaf Devletleriyle olan sözleşmeyi kabul etmeye karar veren Cotroceni Sarayı'nda Ferdinand başkanlığında bir Kraliyet Konseyi toplanır. 27 Ağustos'ta Romanya, Avusturya-Macaristan'ı savaş ilan ederek Transylvanian Alpleri'ne 440 000 asker gönderir. Rumen ordusu 366 Tabur, 106 Filo ve 325 Bataryayla 564 000'den fazla askere sahiptir. Romanya 3 Ağustos'ta Siebenbürgen'e saldırı için yeterince güçlüdür. Romanya, 23 Piyade ve 3 Süvari birimiyle İtilaf Devletleri'nin gücünü güçlendirirken ordusu ise özellikle üst düzey liderlik ve savaş deneyiminden oldukça yoksundur. Orduda sadece 1300'ün üzerinde silah vardır, bunlardan 700'ü moderndir. Rumen Ordunun lojistik yapısı oldukça kötüdür. Demiryolu bağlantıları pekiyi değildir ve demiryolunu yenileme çalışmaları yalnızca birkaç kilometre sonra yürüyüşün başında başarısız olur. Aynı şekilde ordu donanımı eski, askerin eğitimi oldukça kötüdür (Stieve,1925:206).

Romanya'nın Avusturya'ya saldırması üzerine İttifak Devletleri Romanya'ya savaş açmıştır. Alman Başkomutanlığında yapılan toplantıdan sonra 23 Tümenlik bir kuvvetle İttifak Devletleri Romanya'ya taarruz etmiştir. Romanya'nın bu durumu Avusturya'yı çok güç durumda bıraktıysa da, Bulgaristan'ın da güneyden Romanya'ya karşı taarruza geçmesi Romanya'yı güç durumda bırakır. Osmanlı Devleti 6. Kolorduyu 1 Eylül'de Almanya ve Merkezi Devletlere savaş ilân eden Romanya'ya karşı Bulgaristan'a gönderir. Bu kuvvet içinde Türklerin 6'ncı Kolordu'ya mensup 15, 25 ve 26. Tümenleri bulunur (Ludendorff,1919: 408-409).

Romanya'nın coğrafi konumu da stratejik durumu ağırlaştırır. Kuzeybatıdaki Karpat dağları, batıdaki Siebenbürgen dağları gerçekleştirilecek bir düşman saldırısı için kendilerini savunmak için yeterli bir doğal engeldir. Aynı şekilde, ekonomik açıdan en zengin eyalet olan Wallachia, doğrudan kuzeyde Donaumonarch ve güneyde Bulgaristan ile sınır konumundadır. Böylece kuvvetlerin iki taraf tarafından ilerletilmesi öngörülmüştür. Tuna güneydeki düşman kuvvetinin ülkeyi işgaline karşı bir koruma istenir, ancak buraları yeterince güvenceye sahip değildir (Müller,2014:54).

Dobruca'nın güney sınırı neredeyse düşmana açıktır; ancak burada yaygın bir şekilde yer alan 3. Rumen Ordusu zayıf ve az kuvvetlidir. Buna ek olarak sözü edilen Rus takviye kuvveti gelene dek savunma pozisyonunda kalır. Rumenler, Rus kuvvetlerinin ortaya çıkmasından sonra Bulgarların herhangi bir saldırıya

geçmeyeceklerini ve rakibe inisiyatif vermelerine inanırlar. Romanya, 1916 Ağustosunda savaşa katıldıktan kısa bir süre sonra, birkaç ay içinde peş peşe yenilgilere uğrar ve memleketin büyük bir kısmı Merkezi Devletlerin işgali altına düşer. Ancak Romanya arkasını Rusya'ya vererek Sereth hattında bir savunma kurabilir.

Eylül başında Rus ordusu Mihail Vasilyevich Alexeyev komutasında Dobruca'ya Rus desteği gönderilir. Batı Müttefiklerinin yardımı, tüm savaş sırasında, yalnızca üst düzey görevlilerin askeri misyonlarından oluşur. 1 Eylül'de Bulgaristan Romanya'ya savaş ilan eder ve ertesi günü Bulgar birlikleri Dobruca'ya saldırır. 28 Ağustos gibi erken bir tarihte Alman Genel Sekreteri von Mackensen, Bulgar 3. Ordu, Alman ve Avusturya birimlerinin ve Osmanlı Devleti'nin VI. Ordu komutanlıklarına saldırı emrini verir. Kolordu, Mackensen komutasında 2 Eylül gecesinde hücum eder. 52. Generalkomonda birliği (Robert Kosch) hücum için Tuna'da Sistova bölgesinde Goltz'un birleşik süvari birliği olan 217. Bölüğe (Gallwitz-Dreyling) ile birleşir. Bulgar 3. Ordusu (General Stefan Toshev) Dobrudia'da 6 Eylül'de Bulgar-Alman kuvvetleri Tutrakan kalesini almayı başarır (Albertini,1973:57).

Avusturya-Macaristan'ın Romen sınırında yeterli askeri birlik olmamasından dolayı Rumen ordusunun saldırısı hızlı ve bir direniş olmaksızın gerçekleşir. Alman-Bulgar birlikleri Eylül ayı ortasında Rumenlerin saldırılarını Dobruca'da durdurur ve onları güneydoğudan atmaya çalışır. Merkezi Güçlerin savaşın ilanında cephede kuvvet dengesi çok olumsuzdur. Siebenbürgen'de, Avusturya-Macaristan kuvvetlerinden sadece 34 000 kişi 420 000 Rumen kuvvetine karşıdır I. Ordu karargahının kurulması henüz yeni başlar. Tuna cephesi ve Dobruca'da yaklaşık 70 000 Alman-Bulgar askeri 142 000 Rumen ve 40 000 Rus'la karşı karşıya kalır (Fischer,1964:499).

Rumen kuvvetleri bu avantajlı durumunu yeterince kullanamaz. Düşman ülkesindeki arz yolları yetersizdir ve Rumenlerin zayıf lojistiği hücumda büyük bir sorun teşkil eder. Rumen kuvvetleri bazı önemli sınır kasabalarından yararlanmayı başarırlar. Ancak, Hermannstadt'ta meydana gelen çarpışmalar Rumen ordusunun zayıf yönlerini gösterir. Kuk birlikleri tarafından savunulmamasına rağmen, artık hücum problemleri yüzünden fethedilmeye çalışılmaz. Hücumların başarısızlığı ve Alman müdahalesi karşısında, iki komutan daha sonra bir saldırı eyleminde daha bulunur. Böylece, Eylül 1916'nın başında, Macar eyaletleri çevresinde, Romanya hücumları etkisiz kalır. Eylül ayının ortasında Rumenler, Doğu Karpat Geçidi'nin 50 kilometre batısında 4. Orduyla ve Fogaras'ın kuzeydoğusunda olan dağların kuzey tarafındaki 2. Ordu ile Hermannstadt'ın hemen güneyindeki ve Petroseni'nin batısında I. Orduyla yer alır (Österreich-Ungarns Letzter Krieg Von 1914-1918:1930).

Romanya ordusunun hareketsiz kalması ve hücum etmemesi sonucunda Merkezi Güçlerin kuvvetlerinin toparlanmasına neden olur. Alman Karargah Komutanı Erich von Ludendorff Avusturya'nın yardımı için kuurlan 9.Ordunun başına Erich von Falkenhayn'ı getirir. Avusturya VI. Kolordusu, ilk önce Alman I. İhtiyat Taburları tarafından takviye edilir. 9. Ordu, 26-29 Eylül tarihleri arasında, XXXIX birliği ile Hermannstadt Muharebesinin kazanılmasına öncülük eder. Schmettow'un Corps ve Süvari Kolordusu cephede General Kraft'ın yönetiminde savaşır. 26 Eylül'de General Kraft birlikleri, cephe saldırısında Almanya'nın 187.Bölüğüne gerekli yardımı getirir. İlerleyen düşmanın arkasında,

Rumenler Kızıl Kule Geçidi boyunca geri çekilmekten engellenir. Ardından ordu, Falkenhayn'ı Avusturyalıların önünde bulunan 2. Ordu'nun yanına döndürür (Ludendorff,1922:271-275).

5 Ekim'de, Rumenlerin geride kalanları, Ruh ormanında saldırıya uğrar. Kronstadt yakınlarındaki savaşta 7 Ekim'den 9 Ekim'e kadar geri çekilmek zorunda kalırlar. Dokuzuncu Ordunun sol kanadında, Tuğgeneral Goldbach bünyesindeki 71 Piyade Bölümü, karşı taraftaki düşmanı, Morgen (I. Reserve Corps) grubunun Berecker Dağları'na karşı kurulduğu Oituz Geçidine geri iter. 8-10 Ekim tarihleri arasında Törzburger Geçidi ve Predeal çevresinde ağır dağ savaşları sürer. 13 Ekim'de tahtın Avusturya vârisi olan Archuke Charles Siebenbürgen'deki ordu grubunun komutasını devralır. Dorna Watra ile Rote-Turm-Geçidi arasında, kubuzden gün batısına doğru kuk 7'yi devralır. Ekim 1916'nın ortasında, hücum durumunun ve kötü hava koşullarının sıkılaştırılması saldırının enerjik bir şekilde devam etmesini engeller. Falkenhayn, Ekim ayının sonunda Vulkan Dağları'ndan çıkışı gerçekleştirmek için Knauff grubunu (Bavyera11. Ve 12. Bölükler) görevlendirir Ekim ayının sonunda yeni kurulan 54. Komonda Birliği'nin komutasını Kuehne devralır. 11 Ekim'den bu yana General Ioan Dragalina tarafından görevlendirilen I. Ordu komutanı Coanda Merkezi Güçlerin baskısına Kasım ortasına kadar dayanabilecek durumdadır.

Falkenhayn'ın ordusu 41., 109. Ve 301. Bölüklerinin gelmesinden sonra ancak Transilvanya dağlarının tepelerine çıkabilir. Szurduk Geçidinin sağ kanadında, Kuehne grubu dağlarda düşmanı püskürtmeyi başarır ve yeni kurulan Süvari Birliği Schmettow (6. Ve 7. Süvari Birlikleri) ile işbirliği içinde Targu Jiu savaşında zafer kazandıktan sonra (17 Kasım) Little Wallachia'ya ulaşır. 9. Ordu'nun diğer kanadında olan Krafft grubu, dağlardan Curten de Arges'e varır. Schmettows süvarileri 21 Kasım'da Craiova'yı işgal ettikten üç gün sonra eski mevziisine tekrar geçiş yapar. Kasım ayının sonunda, Merkezi Güçlerin tüm Bükreş'e ulaşır (Gloeckner,1993:129-131).

Ekim ayında Rumenler, Almanların askeri takviyesi nedeniyle Transilvanya'dan çekilmek zorunda kalırlar. 1916 yılının sonlarına doğru başkent Bükreş, Dobruca ve Eflak Merkezi Gücün eline düştüğü için Rumen Hükümeti Yaş'a geri dönmek zorunda kalır. İngiliz askeri misyonunun lideri olan Thomson Rumen teslimiyetinin sonuçlarını hafifletmek zorunda kalır ve Rumen petrol kaynaklarını Almanlara bırakmadan imha eder.

Mackensen'ib birlikleri 6 Aralık 1916'da Rumen sermayesine el koyar. Rumen birliklerinin çekilmesiyle Ploiești yakınlarındaki petrol ve tahıl alanlarını yakılır. General Hermann von Staabs komutasındaki ihtiyat birlikleri savaş ekonomisi için önemli olan petrol sahalarını ele geçirirler. Geri kalan Rumen birlikleri 28 Aralık'ta Rimnicul-Sarat'ta yenilmesinden sonra Moldovya sınırına doğru çekilir. Burada 21 subay, 200 asker ve 7 makineli tüfek ele geçirilir. O günlerde Tuna Deltasına kadar tüm Dobruca, nihayet temizlenir ve Romen boyunduruğundan tamamen kurtarılır. Aralık ayının ikinci yarısında Rusların, kuzeydeki Dobruca'yı tutmak için verdiği umutsuz çabalar, Bulgar, Alman ve Türk birliklerinin güçlü baskısı altında başarısız olur. 15 Aralık'ta Dobruca'da Ruslara karşı yapılan saldırılar Tuna Nehri üzerinde Chovlu-Topalu hattında başlar. 18 Aralıkta, 53 numaralı cesur piyade alayı, Babadağ'a girer. 19 Aralık'ta, Müttefikler bir kez daha Tuna üzerinde çok sıkı bir şekilde kuvvetlendirilmiş olan Babadağ-See-Turkatza hattına yerleşen düşmana taarruz ederler (Keegan, .2001).

**XI. INTERNATIONAL TURKIC CULTURE, ART and PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE SYMPOSIUM/ART
ACTIVITY "TURKEY-BELARUS RELATIONS"**

23 Aralık'ta müttefik birlikleri Tulcea'yı ele geçirirler. Ruslar, Isaccea şehrinin güneyindeki yükseklik 161 - yükseklik 496 - Diken sırtı güneyindeki satır yüksekliğini işgal eden Macin köprübaşı konumuna geri çekilirler. 24 Aralık günü müttefik birlikleri merkeze geri dönerler ve düşmanın kanatlarını bırakıp Isaccea şehri ele geçirirler. Isaccea'nın batısındaki sol kanadını geri çeken düşman, umutsuz direnişle müttefik kuvvetlerine karşı direnir. Bu ağaçlık, son derece pürüzlü ve düzgün olmayan bölgede ilerlemek oldukça zordur. Topçu birliklerinin ilerlemesi mümkün değildir. Düşman, mevzilerimize karşı inatla karşı saldırılar gerçekleştirmiştir; ormanda birlikler arasında bir bağlantı yoktur, ancak her yerde düşman birlikleri kanlı bir şekilde püskürtülür.

30 Aralık günü, düşman mevzilerinin merkezinin ve 4. Tümenin dağılmasıyla ormanın kuzey-doğu eteklerinin doğru, 197 numaralı mevziye doğru bir çekilme olur. Düşman, ağır tel korumalı konumda olan 90, 161, 364 ve 197 numaralı mevzileri Lunkavitza'yı ihtiyatlı bir şekilde işgal eder. 31 Aralık'ta Ruslar karşı saldırı yapar, ama geri itilirler. Romanya'nın savaşa girmesi İtilaf Devletleri'ne dönüşümü getirmez, hatta Rus müttefiklerini daha da zayıflatır. 1916'daki çarpışmalarda Rumen ordusu neredeyse tamamen silinir ve toprak kaybindan dolayı sadece 250 000 asker fiilen savaştan çıkar. Ancak cephe Vltava tutulmalıdır, aksi halde Merkezi Güçler Güney Rusya'ya gelecektir. Bu görev için Rus ordusunun üçte biri buraya sevk edilir. Bu durum ise 1916'dan beri Doğu Cephesindeki Rusların sayısal üstünlüğü demektir. Merkezi Güçler için buradaki savaşlar şans eseri olarak ortaya çıkar. Burada sadece Rus ordusu bütünüyle zayıflamakla kalmaz, aynı zamanda işgal altındaki topraklardan büyük bir ekonomik kazanç elde edilir. Alman liderliğindeki işgal rejimi, ülkeden Alman İmparatorluğu'na büyük miktarlarda yiyecek ve inşaat kerestesi üretmeyi ve götürmeyi sağlar. Ploieşti'deki Romen petrol sahaları da Merkezi Güçlerin eline geçer ve buradan faydalanırlar (Grottrian, 1962:188-201).

Genç Romanya ulusal devletinin taahhüdü, ülkenin askeri felaketi ve işgaline son vermektir. Bükreş'in kaybindan sonra, I. Kral Ferdinand ve Hükümeti Aralık 1916'da Yaş'a çekilir ve General Coandă'ya geri kalan Rumen ordusu Çarlık ordusu ile koordinasyonuna emanet edilir. 1916 yılı sonunda, Başkent Bükreş'teki Walachia kaybedilir ve Rumenler yılsonuna kadar Moldova sınırına kadar itilir. 1917 yazında Rumenler Focşani bölgesinde yeniden örgütlenmeyi başarırlar ve Rus ordu grubunda Schtscherbacherv'le büyük bir direniş gösterir. Prusyalı Mareşal August von Mackensen yönetiminde dört merkezi gücün birlikleri ülkeyi işgal eder ve 6 Aralık'ta Bükreş'e girilir. Büyük bir geçit töreni ve bir anma töreni ile koalisyon orduları başarılarını kutlar. Kısa süre sonra Almanya Başbakanının barış teklifini okunur (Rauchensteiner, 1993).

SONUÇ

Romanya, Ağustos 1916'da İtilaf Devletleri yanında yer aldığını belirtir. Romanya'nın savaşa girmesi İttifak Devletleri'nin yükünü ağırlaştırır. Rusya'da ihtilalin çıkması, Alman Kuvvetlerinin Ukrayna'ya girmesi ve Bolşeviklerin Aralık 1917 de Merkezi Devletlerle mütareke yapmaları, Romanya'yı çok güç duruma sokar. İtilaf Devletleriyle de bağlantısı kesildiğinden, onlardan herhangi bir yardım almasına da imkan kalmaz. Bu sebeplerle Merkezi Devletlerle 1918 Martında mütarekeyi kabul eder ve 7 Mayıs 1918'de de Bükreş'te barış imzalanır. Bu barış ile Romanya, Almanya ve Avusturya'nın ekonomik nüfuzu altına girer, Avusturya'ya

Karpatlar'da toprak verir ve bütün Dobruca'dan çekilir. Bu anlaşma hiçbir zaman Kral Ferdinand tarafından imzalanmaz. Nitekim Merkezi devletlerin Müttefikler karşısındaki yenilgisi, bu barışı hükümsüz bırakacaktır.

I.Dünya Savaşı'nda Romanya hem yeraltı zenginlikleri hem de Almanya-Avusturya Macaristan İmparatorluğu için oldukça önemli bir yerde bulunmaktadır. Rusya'nın Fransa ve İngiltere ile bağının olabileceği bir köprü durumundadır. Özellikle Çanakkale savaşları sonrasında denizden bağ kurulamayınca Bulgaristan'ın da Merkezi Güçler lehine savaşa iştirak etmesi İtilaf Devletleri'ni oldukça zor durumda bırakmıştır. İtilaf Devletleri ve Rusya'nın baskıları ve yapılan Bükreş Anlaşması ile savaşa iştirake den Romanya 27 Ağustos 1916 tarihinde Avusturya'ya saldırmıştır. Bu tarihten sonra Merkezi Güçler ile savaşan Romanya pek savaşa varlık gösterememiştir. Romanya'da Bulgaristan, Osmanlı Devleti, Almanya ve Avusturya- Macaristan ordu birlikleri beraberce Rumen ve Rus birliklerine karşı savaşmıştır. Rusya'nın Galiçya, Ukrayna ve Romanya cephelerinde oldukça büyük güç kaybetmesi iç karmaşıkların çıkmasında etken olmuştur. Rusya şubat devrimi sonrasında savaşa devam etme kararı almış olmasına rağmen ekim devrimi sonrasında Merkezi Devletlerle irtibata da geçerek savaşı bitirme kararı almış ve nitekim 3 Mart 1918 tarihinde Brest-Litovsk Anlaşması ile savaşa son vermiştir. Bu gelişme üzerine Romanya'da mütareke talep ederek 7 Mayıs 1918 tarihinde Bükreş Barış Anlaşması ile savaşı bitirmiştir (Bihl,1970:18).

KAYNAKÇA

- BIHL, Wolfdieter, **Österreich-Ungarn und die Friedensschlüsse von Brest-Litovsk**, Wien/Köln/ Graz, (1970).
- CLARK, Charles Upson, **Unter der Überschrift der Großen Rumänien: United Roumania**, Ayer Publishing, 1971, ISBN 978-0-405-02741-3, 134-135.
- FISCHER, Fritz, **Griff nach der Weltmacht. Die Kriegszielpolitik des kaiserlichen Deutschland 1914/1918**, 3. Auflage, (1964), Düsseldorf.
- GLOECKNER, Eduard, **Vor 75 Jahren**, In: Europäische Sicherheit, 42 (1993).
- GROTTIAN, Walter, **Lenins Anleitung zum Handeln Theorie und Praxis sowjetischer Aussenpolitik**, West Deutscher Verlag, (1962), Köln.
- KEEGAN, John, **Erster Weltkrieg - Europäische Tragödie**, Rowohlt-Kartonverlag, Reinbek 2001, ISBN 3-499-61194-5.
- LUDENDORFF, Erich, **Meine Kriegserinnerungen 1914-1918**, (1919), Berlin.
- LUDENDORFF, Erich, **Kriegführung und Politik**, (1922), Berlin.
- MASEFIELD, Sir Peter G., **Wende zum Sturm: Flugfahrer R.101**, William Kimber, London 1982, ISBN 0-7183-0068-8, p. 16-17.
- MÜLLER, Rolf-Dieter, **Unbekannte Ostfront: Außensoldaten der Wehrmacht und Hitler**, Tauris 2014, ISBN 978-1-78076-890-8, S. 54.
- ÖSTERREICH-UNGARNS LETZTER KRIEG VON 1914-1918**, Band VI: Krieg von 1917, Veröffentlichung

**XI. INTERNATIONAL TURKIC CULTURE, ART and PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE SYMPOSIUM/ART
ACTIVITY "TURKEY-BELARUS RELATIONS"**

- von militärwissenschaftlichen Mitteilungen, Wien 1930.
- RAUCHENSTEINER, Manfred, **Doppeladler-Tod, Österreich-Ungarn und der Erste Weltkrieg**, Steiermark, Graz / Wien / Köln 1993, ISBN 3-222-12116-8.
- TORREY, Glenn E., **Rumänien und die Gegner 1914-1916**. In: *Zeitgeschichte*. 1, Nr. 3 (1966), p. 171-191, Seite 183.
- STEINER, Zara Z., **Gescheiterte Lichter: Europäische internationale Geschichte, 1919-1933**, Oxford University Press, 2005, p. 94.
- STIEVE, Friedrich (Hrsg.), **Iswolski im Zweiten Weltkrieg, Iswolskis diplomatische Korrespondenz zwischen 1914 und 1917**, Neue Dokumente aus geheimen Aufzeichnungen der russischen Staatsarchive. Im Auftrag des Auswärtigen Amtes. Berlin, 1925, p. 206f.
- VON ALBERTINI, Rudolf, **Europäische und europäische Weltpolitik im Zeitalter der Nationalstaaten bis zum Ersten Weltkrieg** (= European History Handbook, Band 6). Klett-Cotta, 1973, p. 607 ff.
- WEBB, Adrian, **Genossen von Mittel- und Osteuropa seit 1919**, Routledge, 2008, S.7.